

gemeente
Zoetermeer

> Retouradres Postbus 15, 2700 AA Zoetermeer

Adviesraad Sociaal Domein
Markt 10
2711 CZ Zoetermeer

Bezoekadres
Markt 10
2711 CZ Zoetermeer

Postadres
Postbus 15
2700 AA Zoetermeer

Telefoon 14 079
www.zoetermeer.nl

Datum
8 februari 2018

Uw kenmerk
Adviesraad sociaal domein
2017 - 01

Ons kenmerk
0637198136

Bijlagen

Onderwerp: collegereactie ongevraagd advies 18- / 18+

Geachte Adviesraad sociaal domein,

Op 12 december jl. mochten de wethouders van het sociale domein uit handen van uw voorzitter uw advies betreffende de doelgroep 18-/18+ ontvangen.

Allereerst willen wij onze waardering en dank uitspreken voor uw initiatief om een advies op te stellen over deze specifieke doelgroep. Het college onderschrijft het belang van gericht beleid voor jongeren en een sluitende werkwijze binnen de gemeente. De overgang naar meerderjarigheid moet, zeker voor jongeren uit een kwetsbare doelgroep, met zo min mogelijk knelpunten verlopen op het gebied van zorg, wonen, inkomen en school/werk/dagbesteding.

In bijgevoegd document reageren wij puntsgewijs op uw adviezen en geven wij tevens aan welke initiatieven de gemeente al genomen heeft in relatie tot deze doelgroep.

Daarnaast maken we van de gelegenheid gebruik u een open uitnodiging te sturen om dit jaar met de wethouders in gesprek te gaan over de verschillende onderwerpen uit het sociale domein.

Namens burgemeester en wethouders van Zoetermeer,

de secretaris,

drs. H.M.M. Koek

de burgemeester,

Ch. B. Aptroot

Reactie op de adviezen 18-/18+

1. Als Adviesraad sociaal domein adviseren wij de gemeente om meer integraal op het sociale domein te werken.

Deze ambitie staat hoog op de agenda van het huidige college en de verwachting is dat dit onderwerp de komende jaren onverminderd de aandacht blijft krijgen. De 3 wethouders in het sociale domein vormen gezamenlijk de bestuurlijke stuurgroep sociaal domein. Deze stuurgroep houdt zicht op de verschillende ontwikkelingen in het sociale domein om zodoende een steeds integraler beleid te kunnen ontwikkelen. Een goed voorbeeld van integraal werken is *Team8tien*: een team met uitvoerenden en beleidsmedewerkers uit het sociale domein, dat eind 2017 is opgericht voor de doelgroep 18-/18+. Dit team pakt complexe vraagstukken op met als doel het bieden van maatwerkoplossingen in individuele gevallen en het zoeken naar duurzame oplossingen voor vaker voorkomende knelpunten.

2. Wij adviseren om weer een wethouder aan te stellen in de gemeente die verantwoordelijk is voor het gehele sociale domein.

Gezien de grootte en de complexiteit van de verschillende dossiers is het de vraag of dit haalbaar is. De beslissing hierover is aan het nieuwe college.

3. Daarnaast adviseren wij om een proeftuin te starten met een apart budget voor domein overstijgende problematiek van 18-/18+ jongeren. Professionals moeten in deze proeftuin samenwerken, zodat er voor de jongere ook echt één plan komt. Regiehouders krijgen in deze proeftuin mandaat (zowel financieel als in handelen) en houden deze zo lang als nodig is om maatwerk te kunnen leveren. Dit betekent een verschillende behandeling voor verschillende jongeren in de proeftuin. Het verschil is immers de bedoeling en de proeftuin sluit daarmee aan bij de transformatie. Wij adviseren ook om goed te monitoren en evalueren wat de opbrengsten zijn van deze proeftuin. En bij gebleken succes deze werkwijze (of succesvolle onderdelen daarvan) te implementeren.

Het eerdergenoemde Team8tien vormt al een gedeeltelijke uitwerking van dit advies. Team8tien bestaat uit uitvoerenden vanuit de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wmo. Zowel collega's binnen de gemeente als professionals die werkzaam zijn in Zoetermeer kunnen casussen inbrengen waarbij knelpunten zijn ontstaan of worden verwacht in de overgang naar volwassenheid. Team8tien heeft het mandaat om creatieve oplossingen om te zetten in individueel maatwerk. De ontwikkelingen en resultaten van het team dienen daarnaast als input voor een brede toepassing van nieuwe werkwijzen en/of nieuw beleid. Een apart budget is tot op heden niet nodig gebleken omdat de oplossingen binnen de huidige budgetten gerealiseerd kunnen worden.

Het doorontwikkelen van één concreet, domeinoverstijgend perspectiefplan per jongere is één van de eerste speerpunten voor Team8tien. Het niet goed voorbereid zijn op het 18e levensjaar en de veranderingen die dit met zich meebrengt, is één van de belangrijkste oorzaken van het tussen wal en schip dreigen te vallen van een jongere. In het komende jaar zullen we hier samen met aanbieders actie op ondernemen.

4. Tot slot adviseren we u om bij het opstarten van een proeftuin en het uitwerken van beleid gebruik te maken van een panel van jongeren (en eventueel ouders en/of maatjes) om het beleid te toetsen.

Voor het opstellen van nieuw beleid of het invoeren van nieuwe werkwijzen zullen we gebruikmaken van een panel van ervaringsdeskundigen, jongeren en ouders. Vanuit team Jeugd zijn er al goede ervaringen met Jong doet mee!

5. Wij adviseren de gemeente om te sturen op kwaliteit van geleverde zorg, maar ook om de kwaliteiten van instellingen in kaart te brengen op basis van eerder behaalde resultaten en tevredenheid van cliënten.

Voor de jeugdhulp en de ondersteuning vanuit de Wmo geldt dat de contractering van aanbieders samen met andere gemeenten uit de regio plaatsvindt. Ook het contractmanagement vindt daardoor regionaal plaats. De cliënttevredenheid is één van de onderdelen waarop bij contractgesprekken gestuurd wordt. 3 Jaar na de decentralisaties weten we steeds beter wat we nodig hebben in Zoetermeer en worden aanbieders steeds gerichter aangesproken op hun prestaties. Ook bij de aanbesteding voor de nieuwe contracten worden deze ervaringen meegenomen. Daarnaast zijn ook handhaving en toezicht voor WMO en jeugdhulp (regionaal) belegd, zodat we gaandeweg een beter beeld van de kwaliteit van de hulp krijgen.

Het is tevens van belang te benoemen dat het toezicht op de *kwaliteit* van de (jeugd)zorg niet bij de gemeente ligt, maar bij de inspectie en de GGD, en dat aanbieders aan een aantal kwaliteitseisen moeten voldoen voordat zij een contract met de gemeente kunnen aangaan.

6. Er zijn diverse trainingen beschikbaar die jongeren voorbereiden op zelfstandigheid. Deze trainingen worden door diverse organisaties uitgevoerd. Groepstrainingen gaan echter pas van start als er voldoende deelnemers zijn. We adviseren de gemeente om er op te sturen dat deze trainingen in gezamenlijkheid worden gegeven, zodat de groepen sneller volstromen en de jongeren van start kunnen met de training.

Als gemeente kunnen wij dergelijke zaken niet afdwingen, omdat deze te maken hebben met de bedrijfsvoering van de betreffende aanbieders. We zullen wel tijdens gesprekken het belang van dergelijke trainingen benadrukken en onze partners stimuleren hierin de samenwerking te zoeken.

7. We adviseren dat de gemeente een mentor faciliteert voor alle jongeren die zorg ontvangen en daar behoefte aan hebben.

Er zijn momenteel wel verschillende jeugdhulpaanbieders die al met een mentor werken, bijvoorbeeld met de JIM-methode die steeds vaker wordt toegepast.

Als gemeente willen wij dit graag stimuleren, onder andere door het mentorschap ook te verwerken in het perspectiefplan (zie het antwoord op advies 3).

8. Randvoorwaarden die nodig zijn om participatie in de maatschappij van jongeren/jong volwassenen te laten slagen zijn:

- Een perspectiefplan voor de jongere
- Passende huisvesting

- **Basisinkomen voor eten, drinken, hygiëne en verzekeringen**
- **Netwerk om op terug te vallen of advies te vragen (tenminste 1 informeel contact en 1 formeel contact)**
- **Dagbesteding (school, werk, ervaringsplek)**

Wij adviseren de gemeente om in de proeftuin de casussen door te laten lopen tot aan het moment dat er aan bovenstaande randvoorwaarden is voldaan.

Wij omarmen dit advies en hebben mede hierom Team8tien opgericht.

Komend jaar ontwikkelt Team8tien, samen met aanbieders en jongeren met hun netwerk, een perspectiefplan waarin minimaal bovenstaande zal worden opgenomen.

Wat betreft de huisvesting: de afgelopen periode is door de gemeente een inventarisatie gemaakt van de behoefte die er is aan allerlei vormen van wonen die gerelateerd zijn aan zorg. Het gaat daarbij zowel om intramurale zorg als om 'zorg aan huis' en om de doorstroming van intramurale zorg naar zelfstandig wonen, al dan niet met begeleiding. Bij deze inventarisatie is gekeken naar allerlei doelgroepen, waaronder jongeren. Ook is gekeken naar zowel de acute behoefte als de behoefte die in de komende jaren ontstaat. Het beeld dat u schetst, namelijk dat er een tekort is aan voor jongeren passende woonruimte, komt overeen met hetgeen uit de inventarisatie blijkt.

We proberen daar op verschillende manieren oplossingen voor te vinden:

- Zowel de gemeente als de zorginstellingen maken afspraken met de woningcorporaties om woningen te leveren voor mensen uit verschillende doelgroepen;
- Met de woningcorporaties en andere partijen zijn we op zoek naar manieren om meer woningen te realiseren, bijvoorbeeld door kantoorgebouwen om te zetten naar woningen of door woningen kamergewijs te verhuren;
- Tot slot biedt de ambitie van het gemeentebestuur om de komende jaren woningen bij te bouwen allerlei kansen, door aandacht te besteden aan de verschillende woonbehoeften die er zijn in Zoetermeer

De Participatiewet voorziet in verschillende mogelijkheden voor het begeleiden naar een passende werkomgeving, scholing of dagbesteding. Indien nodig kan een (aanvullende) inkomensvoorziening worden ingezet; het gaat hierbij altijd om maatwerk.

Mocht uit de verschillende casussen in Team8tien blijken dat structureel vergelijkbare vraagstukken op het gebied van school, werk, dagbesteding of inkomen moeten worden opgelost, dan zal hiervoor zo nodig nieuw beleid aan de gemeenteraad worden voorgesteld.

9. Daarom adviseren wij de gemeente om actief te werken aan voldoende passende huisvesting. Om een oplossing te vinden adviseren wij de gemeente om out of the box denken te stimuleren en bijvoorbeeld initiatieven als een ervaringshuis nader te onderzoeken.

Voor de langere termijn geldt dat de gemeente hierover afspraken maakt met de woningcorporaties; zie ook de reactie op advies 8.

Omdat het huisvestingsprobleem voor bepaalde doelgroepen al op korte(re) termijn opgelost moet worden, onderzoeken wij momenteel de mogelijkheden om een soort 'fasehuis' op te richten in enkele leegstaande woningen in Zoetermeer. Dergelijke woningen zijn bedoeld om jongeren, die niet (meer) thuis kunnen wonen maar nog niet in staat zijn zelfstandig te wonen, te leren op eigen benen te staan.

Bij dit project, dat nog in een pril stadium is, wordt een samenwerking aangegaan tussen één of meer zorgaanbieders, een woningbouwvereniging en de gemeente.

10. Op basis van ervaringen blijkt dat budgetten van jongeren tot 23 jaar ontoereikend zijn voor het bekostigen van hun vaste lasten, zoals eten, drinken, hygiëne, verzekeringen en huisvesting. Dit leidt ertoe dat jongeren al vroeg schulden opbouwen als zij gedwongen zelfstandig moeten wonen en geheel afhankelijk zijn van eigen inkomsten (minimum loon of uitkering). Wij adviseren de gemeente om een oplossing te zoeken voor dit budgetprobleem en hiermee in de proeftuin te experimenteren.

Dit vloeit rechtstreeks voort uit wettelijke regelingen. De gemeente mag geen inkomensbeleid voeren en kan dit dus niet voor een hele groep oplossen. De discussie hierover is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Op individueel niveau bestaan wel mogelijkheden om bijzondere bijstand in te zetten. Zeker bij jongeren die vanuit jeugdhulp op eigen benen moeten gaan staan, heeft de (financiële) zelfstandigheid onze aandacht.

11. We adviseren de gemeente om professionals en ambtenaren goed te informeren over de mogelijkheden voor jongeren uit gesloten jeugdzorg zonder vast woonadres.

Hierin is voorzien door de fase-aanpak binnen de jeugdhulp. Wij hebben geen signalen ontvangen dat hiermee problemen zouden zijn, maar zullen onderzoeken of de keten voldoende sluitend is.

12. Advies aan de gemeente is om te onderzoeken of flexibelere tijden voor zorg en ondersteuning mogelijk is.

We zullen onderzoeken in welke situaties de behoeften van de jongeren niet aansluiten op hetgeen de gemeente en onze partners/aanbieders momenteel kunnen bieden. Wanneer hieruit blijkt dat er een noodzaak is om de dienstverlening uit te breiden, dan zullen we de mogelijkheden onderzoeken, onder andere door dit mee te nemen in de gesprekken die wij met de aanbieders van hulp en ondersteuning vanuit de Jeugdwet, Wmo en de Participatiewet voeren.

13. We adviseren om gebruik te maken van kennis en instrumenten, waarvan we weten dat ze werken en die reeds beschikbaar zijn.

De leden van Team8tien verzamelen veel informatie en goede voorbeelden vanuit het hele land als het gaat om bruikbare werkwijzen of voorbeelden van nieuw beleid. 2018 zal besteed worden aan het analyseren van deze informatie en het verzamelen van gegevens binnen Zoetermeer, om zodoende tot een goed afgewogen beleid te kunnen komen.

14. Advies aan de gemeente is om deze flyer te evalueren met Zoetermeerse jongeren.

Wij zullen in het komende jaar de communicatievormen van de gemeente richting jongeren in Zoetermeer onder de loep nemen. Waar mogelijk zullen we hierbij jongeren en hun ouders betrekken.

15. Jongeren gaven aan het op prijs te stellen als er met regelmaat een voorlichtingsavond zou zijn, waar ze met praktische vragen heen kunnen. Waar uitleg is 'in hun taal', bij voorkeur door een ervaringsdeskundige jongere. We adviseren de gemeente om nader te onderzoeken of hier inderdaad behoefte aan is.

Het Jongeren Informatie Punt (JIP) organiseert 'Get Started' trainingen, waarin deelnemers uitleg krijgen over alles wat erbij komt kijken als je op jezelf gaat wonen. Deze trainingen kunnen voor een specifieke doelgroep gegeven worden, zoals bijvoorbeeld voor jonge vluchtelingen. Op dit moment wordt deze training echter niet structureel aan alle jongeren in Zoetermeer aangeboden, omdat er in het verleden te weinig animo voor was. In plaats daarvan heeft het JIP, samen met samenwerkingspartners uit de stad, een Get Started markt georganiseerd in het FORUM. De gemeente gaat met het JIP in gesprek over eventuele nieuwe mogelijkheden in de toekomst.

Naast de Get Started training heeft het JIP de mogelijkheid om voorlichting over thema's te verzorgen zoals wonen, geld, liefde & seksualiteit, social media en meer. Scholen kunnen deze voorlichtingen aanvragen voor hun leerlingen en de ouders daarvan.